

Præterea censeo ...

Af [ROLLO TOMASI](#)

I denne måneds *Sight & Sound* brokker min ærede klumme-kollega, Mr. Busy, sig over den stadig længere række af biografreklamer og trailers før filmen og nævner, at Homer i en nylig episode af *The Simpsons* stillede sig op foran lærredet i protest, inden han blev smidt ud af biografen. Endnu værre står det til i Tyskland, hvor Mr Busy med egen krop har overværet 42 (sic!) minutters reklamer før filmen.

Så galt står det trods alt ikke til i DK – endnu. Jeg skal indrømme, at jeg som oftest venter med at betræde biograflokalet til en del minutter efter forestillingens annoncerede begyndelsestidspunkt, dels for at undgå at lægge syn og høreelse til reklamefirmaernes udskejelser, og dels for at finde mig et sæde med acceptabel benplads (som oftest en yderplads, da mange biografer ligesom busser og fly er designet efter benmål på dværge) og i passende afstand fra det ungdommelige slubrende, smaskende, slikpapirraslende og konstant fortærende publikum. Min aldrig svigtende fornemmelse fortæller mig, at ligesom Broby-Johansen i *Krop og Klær - Klædedragtens kunsthistorie* (Gyldendal 1966, s 216f) påviste overensstemmelse mellem kjolelængden og den amerikanske økonomi imellem 1913 og 1953, således vil der utvivlsomt kunne fremforskes en lignende sammenhæng mellem ungdommelig overvægt og solgte biografbilletter – en ingenlunde overraskende kombination, for det har selvfølgelig kun været et spørgsmål om tid, inden konsekvenserne af "med bleen i biffen" slog igennem: de små sagesløse er jo reverenter talt blevet oplasket, om man så må sige, med kombinationen modermælk og levende billeder.

Men denne klumme skal egentlig handle om noget ganske andet:

Jeg har foretaget en højst uvidenskabelig undersøgelse ved ud fra et halvt dusin tilfældige eksemplarer af *Filmguide* fra forskellige måneder efter 2000 at beregne gennemsnitslængden på dels amerikanske premierer og dels på film af alle andre nationaliteter slået sammen i én gruppe. Resultatet viste 1 time 35 minutter i snit mod amerikanernes 1 time 50½ minutter. Amerikanske film er altså et kvarter længere end andre landes film - og denne kendsgerning gør dem ikke bedre, mere interessante, mere dybtborende, mere underholdende, nej det gør dem kun L Æ N G E R E.

Somme vil måske glæde sig over at få mere for pengene, men er der kunstnerisk vundet noget ved de extra 15 minutter, som en stramning af stoffet ikke har kunnet klare? Jeg tillader mig at tvivle. Skal denne amerikanske tidsudvidelse ses i forlængelse (no pun intended) af tendensen med mammutromaner på 700-900-1100 sider og de i princippet uendelige tv-serier i diverse genrer?

En variation af denne problematik skal måske ses i moden (det må være det rette ord) med de mange director's cut udgivelser. Producenterne fremstår her som kulturfjendske personer, der gladeligt har ødelagt instruktørernes kunstværker, dvs. har gjort dem kortere – og altid kun kortere, aldrig længere, men min hukommelse fortæller mig, at kun Coppola's *Apocalypse Now* har vundet nævneværdigt som kunstværk ved at få ca. 45 minutter lagt oveni.

Indtil ca. 1960 lavede Hollywood mængder af B-film, små, korte (70-80 minutter), stramt fortalte film, når de var bedst, men denne professionalismisme synes at være gået i glemmebogen. Og hvilken

Præterea censeo er et fast indslag i 16:9. Her får skiftende skribenter spalteplass til - under pseudonym - at komme med mere eller mindre seriøse ud- og indfald mod alle sider af filmens verden. En skønson blandning af ucensurerede krigs- og kærlighedserklæringer. Ordet er frit ...

moden person foretrækker Gilliam's *Twelve Monkeys* på 131 minutter frem for Marker's *La Jetée* på 29 minutter?

Jeg kender ikke til, at der findes beregninger over filmlængder gennem tiderne, men tidligere synes der at være ret klare skel mellem film af almindelig længde (der så kunne variere ganske betydeligt, men stadigvæk indenfor den tidsramme, hvori man siger, det tager en genstand (i bajersk form, forstås) at løbe igennem systemet - for at komme en anklage for gnavpotteri i forkøbet skal jeg oplyse, at et prostatalt indgreb har hævet mig over enhver mistanke) og så de deciderede helaftefilm med obligatorisk indlagt pause, men nu er dette skel skredet kraftigt i hvert fald i Hollywood.

Ergo (om et par år vil forståelse af dette ord samt klummeoverskriften kræve en udenlandsk uddannelse) vil jeg slutte med en opbyggelig historie, der er fortalt kort, klart, knapt og koncist af en af de sande storytellers:

Fritz Lang fortæller i Peter Bogdanovich's interview-bog *Fritz Lang in America*, (Studio Vista, London 1967, p. 88) en herlig – og lærerig – historie om Columbia's egenmægtige og brutale studioboss, Harry Cohn, som var afskyet og hadet af de fleste, men også respekteret og beundret af en del fagfolk for sin professionalisme:

Harry Cohn one day sent me a note: "Mr. Cohn expects your presence in the projection room tomorrow morning at ten o'clock." O.K...I had nothing to do, it wasn't my picture he was running, I didn't give a damn. Naturally, sitting over there were the director and the producer and the writer – I forget what picture it was....Finally (Cohn) comes in and says, "O.K., run it." He sits in the first row, picture runs, not a word – not a breath. Picture is over, lights, everybody sits there, motionless. You don't hear a sound. Harry Cohn gets up, walks to the screen – not saying a word – comes back, stands in front of the first row, turns around, goes back to the screen again. And I thought, "What has this son-of-a-gun got on his mind?" Suddenly he turned around and said, "This is a very good picture." Great sigh from the whole audience. "But..." Everybody stops breathing. (I said to myself, "Now it comes.") "But," he said, "it is exactly nineteen minutes too long." Aha! You don't think the producer or the director would have dared to say anything – they were all under contract – but the writer was not, so finally he said, "Excuse me, Mr Cohn, why do you say "Exactly nineteen minutes"? Why don't you say half-an-hour, quarter-of-an-hour, twenty minutes, about and around?" And Harry Cohn looked at him - he is very quiet – and says, "Young man, exactly nineteen minutes ago my ass started to itch and right there I know the audience would feel the same thing."

Og Fritz Lang tilføjer: "And he was right! The moment an audience starts to itch around, you know you have lost them."

PS: Lang's to film for Columbia, *The Big Heat* og *Human Desire*, varede begge 90 minutter.

«| [forrige side](#) | [næste side](#) |»

.....

■ 16:9, juni 2003, 1. årgang, nummer 2

12